

Arbete med skolnärvaron

Rätt till skolan

”Alla skolpliktiga barn har en ovillkorlig rätt att få tillgång till utbildning. För att inga barn ska gå miste om denna rättighet innehåller skollagen (2010:800) bestämmelser om skyldigheter för kommunerna att se till att alla barn får föreskriven utbildning. Ansvaret för att se till att skolpliktiga barn fullgör sin skolgång delas mellan hemkommunen och barnets vårdnadshavare”

Om en elev har upprepad eller längre frånvaro från den verksamhet som avses i 7 kap. 17, 19 §§ ska rektor, oavsett om det är en fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan.

När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektor se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen (Lag 2018:1098).

Norrtälje Kommuns definition om Problematisk skolfrånvaro

- Sammanhängande frånvaro under minst två veckor
- Fortsatt återkommande ogiltig frånvaro
- 25 % ogiltig frånvaro av skoldagen under minst fem tillfällen, under en månads tid
- Fortsatt frånvaro med upprepat mönster eller på grund av oroande hälsoaspekter

(Saknad! Uppmärksamma elevers frånvaro och agera. SOU 2016:94 : Betänkande från Att vända frånvaro till närvaro - en utredning om problematisk elevfrånvaro)

Anmäl till huvudman i samband med att beslut fattas att starta en utredning. Som senast 7 dagar efter beslutet. (kap 7 §19) Är eleven folkbokförd i annan kommun ska anmälan skickas till elevens hemkommun.

Fyll i anmälan och skicka till registratorsbrevlådan.

Riskerna vid frånvaro

- Sämre skolresultat
- Stark risk för avbrutna studier
- Psykisk ohälsa, sömnproblem, missbruk och annat antisocialt beteende
- Hamna utanför, låg självkänsla, inte bli sedda

Det är viktigt att arbeta med orsakerna och inte symptomen för att hitta en väg till hållbar och långsiktig lösning som ger en högre skolnärvaro.

Uppmärksamma och agera direkt ifall:

- frånvaro har ökat över tid
- mönster i frånvaron, till exempel vissa dagar, tidpunkter eller skolämnen
- svårigheter att komma tillbaka till skolan efter sjukdom, lov eller helger
- frånvaro utan att vara sjukanmäld eller ledig

- återkommande sjukanmälningar
- återkommande sen ankomst
- magont eller huvudvärk som försvinner fram på dagen

Skolans preventiva insatser kan handla om:

- att agera direkt på ströfrånvaro
- god schemaläggning, få håltimmar
- meningsfull undervisning
- anpassad undervisning och lokaler efter elevens behov
- skapa en god arbetsmiljö för elever och för personal
- förebyggande och hälsofrämjande arbete, kost och motion
- lyhördhet
- goda relationer
- positiva och höga förväntningar
- se till att det finns rutiner för schemabrytande aktiviteter såsom idrottsdagar, utflykter m.m.
- se till att det finns rutiner för nya medarbetare/vikarier för att informera om närvarohanteringen

Oavsett frånvarons orsaker är det betydligt enklare att ge stöd i ett tidigt skede än när ett beteendemönster är etablerat. Nedan följer tidiga tecken att vara observant på:

- frånvaro som ökat över tid
- mönster i frånvaron, till exempel vissa dagar, tidpunkter eller skolämnen
- svårigheter att komma tillbaka till skolan efter sjukdom, lov eller helger
- frånvaro utan att vara sjukanmäld eller ledig
- återkommande sjukanmälningar
- återkommande sen ankomst
- magont eller huvudvärk som försvinner fram på dagen
- man är ofta sjuk men med en diffus sjukdomsbild
- dras sig undan från vardagliga aktiviteter eller isolera sig
- nedstämdhet
- ökad social oro som märks i sammanhang som exempelvis i matsalen, på raster, under idrottslektioner och i omklädningsrum
- oregelbundna sömnvanor och sömnsvårigheter
- överdrivet skärmanvändande (dator, surfplatta, tv, mobil)
- svårigheter med övergångar eller förändringar i skolan
- bristande motivation
- svårigheter med att hålla uppmärksamheten
- svårigheter med att förstå en instruktion
- svårigheter med att starta upp, genomföra och avsluta skoluppgifter
- uttrycker sig negativt om skolan
- uppvisar svårigheter i kamratrelationer
- hamnar ofta i konflikter med vuxna eller andra barn
- föräldrar signalerar att de har svårt att få iväg sitt barn på morgnarna, att de har hamnat i resonemang om hot, mutor, osv

Definitioner på frånvaro i grundskola och grundsärskola

Giltig frånvaro innebär sjukdom eller ledighet som har beviljats av mentor vid kortare ledighet och av rektor vid längre ledighet.

Ogiltig frånvaro innebär frånvaro från undervisningen utan giltiga skäl.

Ett frånvarotillfälle är ett lektionstillfälle eller tre sena ankomster under en vecka.

Hög frånvaro är mer än tio procent registrerad frånvaro under den senaste månaden - oavsett om den är giltig eller ogiltig.

Vissa elever har ett problematiskt förhållande till skolan, det kan resultera i ett frånvarobeteende som kan se ut på följande sätt:

- **Skolk** - regelbunden frånvaro från en eller flera lektioner utan giltig orsak.
- **Hemmasittande** - dra sig undan och isolera sig, ofta i hemmet en månad eller mer.
- **Korridorsvandring** - frånvarande på en eller flera lektioner, men ändå kvar i skolan.
- **Återkommande sen ankomst** - kommer ofta försent till lektioner och samlingar.
- **Återkommande giltig frånvaro** - regelbunden frånvaro på grund av sjukdom eller privata angelägenheter

Oavsett giltig eller ogiltig frånvaro är det missad undervisningstid!

10%frånvaro under 20 veckor=2v eller ½dag/vecka på en termin

20%frånvaro=1 månad på 1 termin, två månader på ett skolår

Ogiltig frånvaro:

Rapportera efter varje lektion om elev avviker under lektionstid.

Ämneslärare:

Infomera mentor samma dag om elev avviker eller uteblir utan giltigt skäl.

Mentor:

Kontakta vårdnadshavare vid upprepade sena ankomster.

Kontakta vårdnadshavare samma dag om elev avviker eller uteblivit från lektion.

Kontakta vårdnadshavare snarast möjligt, senast vid lektionens slut, om elev i årskurs F-6 avviker från skolan.

Rutiner vid närvaroarbetet

1) Daglig koll

Rapportera frånvaro inom 20 minuter för varje lektion. Klasslärare anmäler för heldag.

För elever i årskurs F-6 kontaktas vårdnadshavare alltid via telefon. Om vårdnadshavare inte går att få tag i konsulteras rektor.

För elever i årskurs 7-9 rapporteras frånvaron till vårdnadshavare via digitalt frånvarosystem (t.ex skola 24)

Följ upp frånvaro genom att ta fram statistik en gång i veckan.

Kontrollera vilka elever som har frånvaro som är ogiltig och inte anmäld av vårdnadshavare men också den frånvaro som är giltig och anmäld (mentors ansvar).

Ämneslärare:

Infomera mentor samma dag om elev avviker eller uteblir utan giltigt skäl.

Mentor:

Kontakta vårdnadshavare vid upprepade sen ankomst.

Kontakta vårdnadshavare samma dag om elev avviker eller uteblivit från lektion.

Kontakta vårdnadshavare snarast möjligt, senast vid lektionens slut, om elev i årskurs F-6 avviker från skolan.

2) Hantera tredje tillfället ogiltig frånvaro eller upprepade giltiga frånvaro under de senaste fyra veckorna

Kontakta vårdnadshavare om eleven har anmält sammanhängande frånvaro under tre dagar eller återkommande ogiltig frånvaro för att ta reda på frånvarons orsak och visa omtanke. Tänk på att omfattande sjukfrånvaro är en riskfaktor och ska uppmärksammas.

Fråga elev om det är något i skolan som orsakat den ogiltiga frånvaron. Betona att eleven är saknad i skolan.

Uppmärksamma och agera direkt ifall:

- frånvaro har ökat över tid
- mönster i frånvaron, till exempel vissa dagar, tidpunkter eller skolämnen
- svårigheter att komma tillbaka till skolan efter sjukdom, lov eller helger
- frånvaro utan att vara sjukanmäld eller ledig
- återkommande sjukanmälningar
- återkommande sen ankomst
- magont eller huvudvärk som försvinner fram på dagen

2) Hantera fortsatt ogiltig frånvaro eller fortsatt frånvaro på 15% under de senaste 8 skolveckorna – ansvarig mentor

Boka ett möte med vårdnadshavare och elev. Anpassa mötet utifrån elevens ålder.

- Informera vårdnadshavare att anmälan kommer att göras till skolans elevhälsoteam.
- Gör kartläggning tillsammans med vårdnadshavare och elev, eller var för sig.
- För in kartläggningen i elevakten. Vårdnadshavare får en kopia.

Anmäl elevs situation till skolans elevhälsoteam och bifoga kartläggningen

3) Hantera fortsatt hög eller längre frånvaro/ anmäl till huvudman – ansvarig mentor tillsammans med rektor/EHT

Boka skyndsamt ett uppföljningsmöte med vårdnadshavare och elev, tillsammans eller var för sig för att utreda frånvaron ytterligare.

Person utsedd av rektor, exempelvis specialpedagog eller kurator, utreder tillsammans med mentor elevens situation, enligt kap 7 §19.

Överväg om orosanmälan ska göras och konsultera med socialförvaltningen vid behov. Konsultation kan ske utan att elevens personuppgifter röjs.

Samverka med andra parter runt eleven efter samråd med vårdnadshavare, till exempel Habilitering, BuP, Ungdomsmottagning. Observera att skriftligt samtycke alltid måste inhämtas.

För in utredningen i elevakten. Vårdnadshavare får en kopia.

Anmäl till huvudman, via centrala elevhälsan, i samband med att beslut fattas att starta en utredning. Som senast 7 dagar efter beslutet.

Är eleven folkbokförd i annan kommun ska anmälan skickas till elevens hemkommun.

En anmälan till centrala elevhälsan innebär inte att skolan lämnar över ansvaret. Skolans ansvar kvarstår och arbetet kring eleven fortsätter.

Fyll i rapporten och skicka till registratorsbrevlådan

4) Utvärdera utredning avseende upprepade eller längre frånvaro och följ upp handlingsplan

Genomför mötet med elev och vårdnadshavare för utvärdering av handlingsplanen. Säkerställ att vårdnadshavaren kommer på bokat möte.

Återkoppla resultatet från utvärderingen till lokalt elevhälsoteam och delge uppdaterad handlingsplan. Informera även om vitesföreläggandet om frånvaron handlar om att vårdnadshavaren inte har gjort sina skyldigheter ge

Lämna kopia till vårdnadshavare och lägg den uppdaterade handlingsplanen i elevakten.

5) Genomför åtgärder med externa instanser

Genomför en träff mellan mentor och elevhälsoteamet för att analysera och utvärdera de insatser som har gjorts.

Kalla vårdnadshavare och elev till nytt möte.

Initiera till samverkansmöte om det finns fler kompetenser i arbetet runt eleven. Vårdnadshavare ska få möjlighet att samtycka till ett SIP-möte (möte för samordnad individuell plan). *Om SIP- mötet inte leder till åtgärder kan ärendet lyftas upp i BUS gruppen för att hitta lösning till frånvaroproblem.*

Dokumentera mötet och för in protokollet i elevakten. Ge kopia till vårdnadshavare .

6) Ta fram nya åtgärder/handlingsplan i syfte med att få eleven tillbaka till skola

Ett exempel från skolinspektionen

*Eftersom huvudmannen ska vidta de åtgärder som krävs är det inte särskilt ofta som Skolinspektionen bedömer att en skolas åtgärder varit tillräckliga om en elev fortfarande är frånvarande. I ett beslut från den 14 februari 2019, dnr 2019:617, fann dock **Skolinspektionen att en huvudman vidtagit tillräckliga åtgärder trots att en elev varit helt frånvarande i flera månader. Här följer några exempel på de aktiva åtgärder som skolan vidtagit:***

- *tidigt samverkat med flera olika samhällsinstanser och löpande informerat hemkommunen*
- *utrett och tagit ställning till orsaken till elevens frånvaro*
- *utrett elevens behov av stöd och upprättat åtgärdsprogram*
- *gett eleven enskild undervisning och en egen resurs*
- *provat på hemundervisning vid flera tillfällen i en särskild lokal*
- *genomfört försök till undervisning i skolans lokaler med kvalificerad personal*
- *haft nästan dagliga kontakter med vårdnadshavare*

7) Vitesföreläggande

Det är också angeläget att elever och vårdnadshavare får information om innebörden av att skolplikten inte fullföljs. Ett vitesföreläggande är en ingripande åtgärd som kan överklagas till en allmän förvaltningsdomstol. Ett beslut om vitesföreläggande ska föregås av en utredning av skälen till att eleven inte fullgör sin skolplikt. I utredningen bör eleven och vårdnadshavarna ges möjlighet att komma till tals och ge sin syn på situationen. Utredningen bör ske i samråd med personal inom elevhälsan. Om en elev inte kommer till skolan har kommunen i sista hand möjlighet att använda sig av vitesföreläggande gentemot vårdnadshavarna, oavsett om utbildningen där eleven fullgör sin skolplikt bedrivs av en offentlig eller enskild huvudman. **(Enligt 7 kap 23§Skollagen)**